

Kvalitetstilsynet med folkeskolen

Det fremgår af aftalen om et fagligt løft af folkeskolen fra juni 2013, at det eksisterende kvalitetstilsyn udvikles, så det tager udgangspunkt i de nationalt fastsatte måltal og kvalitetsindikatorer. Det fremgår desuden, at tilsynet primært skal have fokus på at skabe grundlag for kvalitetsudviklingen lokalt på skolerne og at det skal ses i sammenhæng med læringskonsulenternes arbejde.

Dette notat beskriver indholdet af de seks faser, som tilsammen udgør den fremadrettede model for kvalitetstilsynet med folkeskolen. Kvalitetstilsynet med folkeskolen skal bredt set understøtte skolernes arbejde med, at alle elever bliver så dygtige, de kan. Tilsynet skal ligeledes understøtte, at skolerne imødekommer elever med forskellige behov, og at trivslen på skolerne styrkes.

1. Baggrund

Det er kommunerne, der har ansvaret for folkeskolen. Det er således den enkelte kommune og skole, der er ansvarlig for kvaliteten af undervisningen og elevernes læring og trivsel. Samtidig er der et landspolitisk ønske om at følge udviklingen i undervisningens kvalitet i folkeskolen tæt. Det følger af folkeskoleloven, at undervisningsministeren skal følge og vurdere kvaliteten i folkeskolen målt på skolernes resultater.

Tilsynet tilrettelægges med udgangspunkt i det kommunale ansvar for folkeskolens kvalitet. Tilsynet er en proces, der skal understøtte mål og retning for den lokale kvalitetsudvikling. Kommunernes og skolernes vurdering af situationen og refleksioner over opnåede resultater vil være en væsentlig del af tilsynet. Det fremtidige kvalitetstilsyn med folkeskolen vil som hidtil fokusere på skoler med de største og mest alvorlige udfordringer.

Kommunen er som skoleejer indgangen for et tilsyn. Skolelederne fra de skoler, der er udtaget i tilsynet, inddrages i dialogen mellem kommunen og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) om kvaliteten lokalt og arbejdet med udviklingen af dette. Generelle forhold i kommunen vedrørende arbejde med kvalitetssikring og udvikling vil, når det skønnes relevant, blive drøftet med kommunen.

Tilsynet gennemføres ved, at skolernes resultater først screenes for en toårig periode (udviklingen over en treårig periode hvad angår udviklingen i andelen af de dygtigste og de dårligste elever målt i de nationale test i dansk og matematik), på baggrund af få centrale og på forhånd kendte indikatorer. Indikatorerne tager udgangspunkt i de nationale måltal for folkeskolen, som også indgår i den nye kvalitetsrapport, samt øvrige relevante kvalitetsindikatorer:

- *Resultater fra 9.-klasseprøverne i dansk, matematik, engelsk og fysik/kemi.* En skole udtages til nærmere undersøgelse i tilsynet, hvis den to år i træk har tre af de fire fag, som befinder sig i bund 10 pct.
- *Elevernes overgang til ungdomsuddannelse efter 15 mdr.* En skole udtages til nærmere undersøgelse i tilsynet, hvis den to år i træk har en overgangsfrekvens på under 70 pct.
- *Socioøkonomiske referencer for 9.-klasseprøverne.* En skole udtages til nærmere undersøgelse i tilsynet, hvis den to år i træk har socioøkonomiske referencer, der er -0,5 eller mere og samtidig er signifikante.

De socioøkonomiske referencer er nærmere beskrevet på Undervisningsministeriets hjemmeside: <https://uvm.dk/statistik/grundskolen/karakterer-og-test/sociooekonomisk-reference-for-grundskolekarakterer>

- *Resultater fra nationale test i dansk og matematik.* En skole udtages til nærmere undersøgelse i tilsynet, hvis den:
  - a. to år i træk er blandt de skoler, som er længst fra at opnå målsætningen om, at mindst 80 pct. af eleverne skal være gode til at læse og regne (måltal 1.1).
  - b. over en treårig periode er blandt de skoler, som har det største fald i andelen af de dygtigste elever i dansk og matematik (måltal 1.2).
  - c. over en treårig periode er blandt de skoler, som har den største stigning i andelen af de dårligste elever i dansk og matematik (måltal 2).
- *Resultater fra den obligatoriske nationale trivselsmåling.* Der er udviklet fire indikatorer for trivsel på baggrund af besvarelserne fra 4.-9. klassesettrin ("social trivsel", "faglig trivsel", "støtte og inspiration" samt "ro og orden"). En skole udtages til nærmere undersøgelse i tilsynet, hvis skolen har haft et fald i gennemsnittet for alle fire differentierede trivselsindikatorer samt er blandt de ti procent laveste på landsplan for alle fire differentierede trivselsindikatorer i 2016/17.

På baggrund af screeningen analyseres de udvalgte skoler nærmere. Hvis STUK samlet vurderer, at screeningen og analysen viser et behov for en dialog om kvaliteten på en skole, indleder STUK en dialog med den ansvarlige kommunalbestyrelse om, hvordan skolens resultater kan forbedres.

Efter 12 måneder følger styrelsen op på det lokale arbejde med at forbedre kvaliteten på de udvalgte skoler ved at undersøge de udvalgte skolers resultater for en tre- henholdsvis fireårig periode. Dette kan om nødvendigt medføre yderligere dialog mellem styrelsen og den ansvarlige kommune.

I tilfælde af at dialogen ikke fører til, at kommunalbestyrelsen tager tilstrækkeligt initiativ til at forbedre skolens resultater, kan STUK i sidste ende pålægge kommunalbestyrelsen at udarbejde en handlingsplan.

2. Kvalitetstilsynets faser

Nedenfor beskrives kvalitetstilsynets seks faser nærmere opdelt efter tilsynets første og andet år.

År 1

Fase 1: Screening på baggrund af resultater for de to foregående år (tre foregående år hvad angår resultaterne af de nationale test)

Når data er klar i LIS i slutningen af året, gennemfører STUK den årlige landsdækkende screening med udgangspunkt i indikatorerne ovenfor. På grundlag af screeningsresultaterne ser STUK både på skolens udvikling over tid og eventuelle progression, såvel som skolens faglige resultater set i forhold til landets øvrige skoler. Resultater, der ligger meget lavt, kan være tegn på problemer med kvalitetsniveauet på en skole.

Tilsynets vurdering af, om der er grundlag for at indlede en dialog med kommunen om en skoles resultater, vil således altid være en samlet vurdering af bl.a. udviklingen i skolens resultater over tid, og hvordan skolens resultater er i forhold til landets øvrige skoler. Styrelsens vurdering af en skoles faglige

niveau, og hvorvidt der er behov for at indlede eller gå videre med en dialog med kommunen om skolen, vil på ethvert trin i tilsynsprocessen bero på en konkret helhedsvurdering på baggrund af alle tilgængelige oplysninger om skolen og kommunen.

Fase 2: Nærmere undersøgelse af udvalgte skoler på baggrund af screening

Inden STUK tager kontakt til en kommune på baggrund af en skoles resultater, vil STUK foretage en nærmere undersøgelse af skolen. Det sker for at sikre, at der faktisk er grundlag for at indlede en dialog med kommunen om den pågældende skoles resultater og faglige niveau. Den nærmere undersøgelse vil omfatte en gennemgang af tilgængelige data og øvrige oplysninger om skolen (skolerapporter, kvalitetsrapporter, evalueringer mv.).

Tilsvarende vurderer STUK skolens eventuelle progression på baggrund af tilgængelige data. Også eventuel progression over tid for de enkelte årgange på en skole kan evt. blive undersøgt for de skoler, som udtages i tilsynets screeninger. STUK inddrager de øvrige dele af Undervisningsministeriet, som potentielt har kendskab til de skoler/kommuner, som er identificeret i screeningen. Desuden vil resultater af tidligere tilsyn blive inddraget i vurderingen af skolerne.

Fase 3: Indledende kontakt til kommunen på baggrund af screening for en to-/treårig periode

STUK adviserer i foråret de kommuner, der har skoler, som skal forbedre deres resultater i henhold til indikatorerne, om resultaterne af screeningen og den nærmere analyse. Med henblik på at give den enkelte skole øjeblikkelig information om resultaterne af styrelsens screening, modtager skolen kopi af styrelsens henvendelse til den pågældende kommune.

Styrelsen beskriver i brev til kommunen datagrundlaget for screeningen, særlige forhold ved skolen/kommunen, som styrelsen er opmærksom på, samt styrelsens kendskab til eventuelle lokale initiativer. Kommunen vil blive forelagt resultaterne af screeningen og den nærmere undersøgelse af skolen for at kvalificere disse resultater og vil i øvrigt blive bedt om at supplere med yderligere relevante oplysninger om skolen.

Hvis den nærmere undersøgelse har afdækket, at skolen og kommunen allerede er opmærksom på skolens udfordringer og har taget hånd om dem med relevante indsatser, eller hvis der kan spores væsentlig progression i skolens resultater, vil det ofte ikke være nødvendigt at indlede en egentlig dialog med kommunen. STUK nøjes i disse tilfælde med blot at orientere kommunen om, at skolen har været udtaget i tilsynet på baggrund af dens resultater, men at der ikke er behov for at indlede en nærmere dialog. Derudover orienteres parterne (KL, BKF og Skolelederforeningen) om resultaterne af screeningen.

Hvis STUK derimod vurderer, at der er behov for at indgå i nærmere dialog med kommunen om en skoles faglige resultater, orienteres kommunen om, at STUK vil kontakte den igen et år senere. Kommunen får således et år til at planlægge og evt. igangsætte indsatser, der har til formål at forbedre kvalitetsniveauet på skolen. Disse kommuner har - på linje med landets øvrige kommuner - mulighed for at ansøge ministeriets læringskonsulentkorps om at bidrage med rådgivning.

År 2

Fase 4: Nærmere undersøgelse af udvalgte skoler på baggrund af resultater for en tre-/fireårig periode

Gennem det efterfølgende år arbejder de pågældende kommuner konkret med at forbedre kvaliteten på skolerne ved at planlægge eller igangsætte relevante tiltag. Herefter indgår tilsynet igen i dialog med kommunen. Det sker for at afdække udviklingen i det forgangne år, herunder hvilke konkrete tiltag til forbedringer kommunen har igangsat eller planlægger at igangsætte.

Dialogen vil således finde sted på baggrund af data for en tre- henholdsvis fireårig periode. Skolens eventuelle progression i det forløbne år vil - sammen med eventuelle tiltag som kommunen og skolen har igangsat - indgå i vurderingen af, om der er behov for en nærmere dialog, eller om den kan afsluttes hurtigt.

Hvis en skole har udvist markant progression, siden STUK første gang tog kontakt til kommunen, og eksempelvis har forbedret sine resultater, så de ikke længere udtages på baggrund af indikatorerne, vil der som udgangspunkt ikke være behov for nærmere dialog med skolen og kommunen.

Der lægges gennem hele processen vægt på, at tilsynet så vidt muligt opleves som en støtte for de skoler og kommuner, der er genstand for tilsynet i relation til deres arbejde med at styrke kvaliteten lokalt. Det sker bl.a. gennem dialog om skolens udfordringer og løsninger på disse samt evt. konkret støtte fra læringskonsulenterne til at planlægge og gennemføre indsatser.

Fase 5: Eventuelt yderligere dialog med kommunen

Hvis STUK vurderer, at en kommunes egne initiativer sandsynliggør, at der vil ske den ønskede forbedring af kvaliteten, overlades det videre arbejde til kommunen. Styrelsen følger efterfølgende de pågældende skoler gennem de årlige screeninger på linje med de øvrige skoler. Kommunerne kan fortsat kontakte ministeriets læringskonsulentkorps med henblik på rådgivning, hvis det vurderes at være relevant.

Hvis STUK vurderer, at det ikke sandsynliggøres, at kommunens egne initiativer vil føre til den ønskede udvikling i kvaliteten, vil styrelsen indgå en målfokuseret aftale om indsats med kommunen. Omfang af og tidshorisont for aftalen beror på en konkret vurdering.

Fase 6: Afslutning af tilsynssagen i forhold til den enkelte kommune/skole

Afslutning af tilsynssagen kan ske i løbet af samtlige faser i tilsynsprocessen i tilfælde af, at styrelsen ud fra de konkrete forhold vurderer, at der ikke er behov for yderligere dialog med den enkelte kommune/skole. Der vil ikke blive offentliggjort skolenavne eller kommuneangivelser, medmindre den enkelte kommune selv ønsker dette.

I tilfælde af vedvarende dårlig kvalitet på en folkeskole, og hvor der er problemer med indgåelse eller overholdelse af en målfokuseret aftale, kan kommunen som hidtil blive pålagt at udarbejde en handlingsplan, jf. § 57 d i folkeskoleloven, som led i den videre opfølgning. Et sådant pålæg må dog forventes at høre til de sjældne undtagelsestilfælde, og denne mulighed har endnu ikke været benyttet i kvalitetstilsynet med folkeskolen.

Det bemærkes, at processen i år 1 og 2 finder sted rullende på baggrund af nye screeninger hvert år.

Øvrige forhold

I helt enkeltstående tilfælde, hvor en skole har særlige udfordringer med kvalitet, vil det være muligt for STUK at henvende sig til den pågældende kommune for med det samme at indgå en målfokuseret aftale om indsats på skolen.

STUK vil også have mulighed for at advisere kommuner, hvis de har skoler, der i årets screening ligger på grænsen til at falde inden for kategorien af skoler, der har de største udfordringer. Der er tale om en tidlig varsling med henblik på, at kommunen får mulighed for at håndtere problemer hurtigst muligt.

3. Inddragelse af læringskonsulenter i kvalitetstilsynet

Skoler, der udtages til tilsyn, kan i særlig grad have behov for støtte og vejledning til at arbejde med deres udfordringer. Derfor tilbydes skoler, der udtages i kvalitetstilsynet, som noget særligt tilbud om vejledning fra ministeriets læringskonsulenter.

Det vil som udgangspunkt være frivilligt, om en kommune vil tage imod understøttelse fra ministeriets læringskonsulentkorps i forbindelse med det lokale kvalitetsarbejde. STUK vil imidlertid i tilfælde af vedvarende dårlig kvalitet på en folkeskole kunne pålægge en kommunalbestyrelse, at en skole eller kommune skal modtage vejledning fra læringskonsulenterne som et delelement i en handlingsplan.

Det har til formål at understøtte den fremadrettede kvalitetsudvikling. Det må forventes, at det kun sker i meget sjældne tilfælde, at dette vil være relevant, da det må antages, at kommunerne som udgangspunkt har en interesse i at samarbejde med styrelsen om kvalitetsudviklingen på de udtagne skoler.

4. Evaluering og afrapportering

Der evalueres løbende på de enkelte faser i det nye tilsynskoncept. Det skal bidrage til at justere og forbedre tilsynskonceptet for de efterfølgende tilsynsrunder.

Der tilstræbes den størst mulige åbenhed om den læring, der kan udledes af kvalitetstilsynet med folkeskolen, så viden opnået gennem tilsynet kan blive anvendt så bredt som muligt. Der vil således ske en årlig afrapportering af tilsynets resultater i styrelsens tilsynsberetning. Der offentliggøres som udgangspunkt ikke fra ministeriets side skolenavne eller kommuneangivelser.

Der afholdes et årligt møde mellem KL, Børne- og Kulturchefforeningen, Skolelederforeningen og STUK om resultatet af den årlige screening samt om opfølgningen på det foregående års tilsynsindsats. Mødet forventes som udgangspunkt at ligge efter screening og nærmere undersøgelse af skoler udtaget i screeningerne, men inden den indledende kontakt til de pågældende kommuner.